

Motion till riksdagen 2020/21:3763

av **Julia Kronlid och Linda Lindberg (båda SD)**

med anledning av skr. 2020/21:31 Riksrevisionens rapport Vägen till arbete efter nekad sjukpenning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försäkringskassan bör hämta in information om arbetsgivarens insatser före dag 180 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tidigt besked om avslag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka processen och stödet till individen efter nekad sjukpenning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över processen kring omställningsmöten och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen när det gäller behovet av förbättrad information om den sjukpenninggrundande inkomsten och tillkännager detta för regeringen.

Försäkringskassans inhämtning av uppgifter från Arbetsförmedlingen

Arbetsgivarens handlingsplan för återgång i arbete i samband med rehabilitering är central för den sjukskrivnes möjligheter att framgångsrikt kunna lämna sin sjukskrivning. I Riksrevisionens rapport framgår det att Försäkringskassan i vart fjärde fall saknar detta underlag, vilket i sin tur försvårar möjligheterna att kunna fatta beslut med ett så gott informationsunderlag som möjligt. Vår utgångspunkt är i linje med Riksrevisionens uppmaning att Försäkringskassan i god tid och på eget initiativ ska ha möjligheter att inhämta information gällande tidigare insatser från arbetsgivaren. Vi vill därför uppdra till regeringen att ta fram tydligare riktlinjer till Försäkringskassan att på eget initiativ inhämta uppgifter om arbetsgivarens insatser.

I tidigt skede planera för återgång i arbete

Riksrevisionen nämner vikten av att tidigt ge besked om avslag. Detta anser vi dock är problematiskt då ett tidigt avslagsbeslut kan medföra psykologiskt lidande om det inte också kommer mer tydliga planer för rehabilitering och stödåtgärder för återgång i arbete. I stället för att i god tid ge besked om avslag anser vi att det i god tid behöver göras en hållbar plan för rehabilitering och vid behov samt när det är möjligt återgång i arbete i små steg. Vi anser därför att regeringen ska utreda möjligheten att återgång i arbete oftare kan ske i små steg, så att den sjukskrivne inte plötsligt förväntas börja arbeta 100 procent om den samtidigt inte har en hundra procentig arbetsförmåga. Vi menar att det finns anledning att se över systemet och göra det mer flexibelt. Det finns ingen anledning att lagstifta om att en person endast kan vara sjuk på vissa nivåer. Det måste i stället vara en bedömning utifrån individen och dennes läkare, i samråd med den aktuella arbetsgivaren, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Sjukskrivning ska kunna ske i små steg om 5 procent i taget. Förutom att ge mer makt åt den sjukskrivne generellt ser vi detta som ett sätt att möta behoven för de människor som drabbats av psykisk ohälsa och utmattning där det kan vara extra viktigt med en långsam återgång i arbete. Vi vill därför uppdraga till regeringen att införa flexibla sjukskrivningsgrader samt ge tydligare riktlinjer till Försäkringskassan att i de fall det är möjligt tidigt upprätta en individuell och långsiktig plan för återgång i arbete tillsammans med berörda instanser såsom arbetsgivare samt hälso- och sjukvården.

Stärkta möjligheter till rehabiliteringsplan och rehabiliteringsersättning

Med utgångspunkt i Riksrevisionens rapport finns det stora och genomgående problem i dels hur samordningen sköts mellan de olika myndigheterna men även hur arbetet och informationsinhämtningen prioriteras. Det är vår uppfattning att det är en komplicerad process när flera myndigheter ska överlappa varandra och på bästa sätt ta välgrundade beslut. Vägen tillbaka till arbete efter nekad sjukpenning bör vara en process som är prioriterad från både arbetsgivarens och myndigheternas håll, vilket inte är fallet i dag. För att öka chanserna att de som nekats sjukpenning kan återgå i arbete, är det viktigt att hela processen stärks.

Ökat stöd vid omställning

I de fall en person inte kan återgå till sin arbetsgivare men ändå är arbetsför, behöver personen ställa om för att stå till arbetsmarknadens förfogande inom ett nytt yrke. Denna omställning kan vara en svår process efter en sjukskrivning. Sverigedemokraterna anser därför att regeringen måste utreda hur vi kan stärka deras möjligheter att få en upprättad rehabiliteringsplan och rehabiliteringsersättning under omställningstiden. Det kan exempelvis handla om rehabiliteringsåtgärder som är knutna till en ny arbetsplats, studier eller vårdinsatser med en omställningsmålsättning. Även regeringens delbetänkande ”En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering” lyfter vikten av att regeringen tar fram förslag för att personer ska få ett ökat stöd under

en omställning. Detta kan vara av särskild vikt vid utmattningssyndrom som i dag är den vanligaste orsaken till sjukskrivning, där arbetsplatsen också kan vara en del av problematiken. Det är inte heller ett rimligt krav att en person förväntas ha en hundra procentig återgång i tjänst på en gång vid en omställning. Sverigedemokraterna vill därför uppdra åt regeringen att utreda möjligheten att beviljas både ekonomiskt och praktiskt stöd under en omställning i form av en tydlig rehabiliteringsplan där återgången i arbete eller studier kan ske i små steg. Regeringen bör även utreda möjligheten att vid behov få stöd av en särskild koordinator eller ombud under en omställning. Med tanke på Riksrevisionens kritik mot att nuvarande omställningsmöte inte fungerar och uppfyller det syfte det borde anser vi att regeringen behöver se över hur processen ser ut och att dessa möten bidrar till en tydlig individuellt anpassad rehabiliteringsplan.

Arbetsökande med förhinder – en återvändsgränd

Riksrevisionens rapport lyfter även upp den allvarliga problematiken med de som efter beslut om nekad sjukpenning sedan får sin SGI nollställd till följd av otydligheter mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. När en person som fått avslag från Försäkringskassan måste skriva in sig på Arbetsförmedlingen men samtidigt är för sjuk eller av andra anledningar inte kan arbeta, registreras denne med en kod som klassificeras som ”kod 14: *Arbetsökande med förhinder*”. När Försäkringskassan sedan ska göra en vidare prövning har det visat sig att sökande med kod 14 i flera fall fått sina SGI nollställda baserat på denna kod, vilket i sin tur lett till att personer både fått nekad sjukpenning och blivit nollställda. Här menar Riksrevisionen att Arbetsförmedlingen i första hand alltid bör informera om konsekvenserna av att vara registrerad som ”*Arbetsökande med förhinder*”. Syftet med Arbetsförmedlingens klassificeringssystem är att beskriva den faktiska situationen för den som söker, inte att den ska användas som beslutsunderlag för eventuell nollställning av SGI. Vilket framgår av dom HFD 2011 not 4.

Vi anser inte att en tillräcklig åtgärd skulle vara att informera om konsekvenserna av att skrivas in med kod 14. Vi anser i stället att det är en helt orimlig återvändsgränd att en person kan utförsäkras och samtidigt skrivas in på Arbetsförmedlingen med förhinder och bli av med sin SGI. Att det finns en komplicerad och svår problematik bakom regelverket till nollställningar och Försäkringskassans beslutsunderlag är otvivelaktigt. Men det här är ett regelverk som år efter år resulterat i mänskligt lidande för de som både blivit utförsäkrade men samtidigt av Arbetsförmedlingen bedöms vara icke anställningsbara och dessutom även fått sina SGI nollställda. Regeringen lovade i början av sin mandatperiod att regelverket skulle ses över och att man avsåg att återkomma med ett förslag på förbättringar. En grundläggande utgångspunkt måste vara att en person som av Arbetsförmedlingen bedöms ha förhinder och inte vara anställningsbar också får samma bedömning av Försäkringskassan och få rätt till ersättning. Vice versa ska naturligtvis Försäkringskassans bedömning gällande en persons arbetsförmåga helt eller delvis också överensstämja med Arbetsförmedlingens bedömning av arbetsförmåga. Allt annat leder till att människor hamnar i kläm och i helt orimliga situationer. Vi ser även att systemet kring SGI och regelverket kring nollning måste utredas från grunden så att en person som arbetat under lång tid inte ska kunna nollas från sin SGI på det sätt som sker i dag. Vi vill därför uppdra till regeringen att skyndsamt återkomma med ett långsiktigt förslag på hur man bättre skyddar människor från att bli

både utförsäkrade och nollställda från en SGI som kanske byggts upp av många år i arbete.

Julia Kronlid (SD)

Linda Lindberg (SD)